

---

## 4. Mahepõllumajandusega alustamine

- 4.1 Tunnustamise taotlemine
- 4.2 Tunnustamise taotlusele lisatavad andmed ja dokumendid
- 4.3 Riigilõiv
- 4.4 Esmane kontroll ja tunnustamise otsuse tegemine
- 4.5 Mahepõllumajanduse register ja sertifikaat
- 4.6 Üleminekuaeg

## 4.1 Tunnustamise taotlemine

Ettevõtja (füüsiline või juriidiline isik), kes soovib tegeleda mahepõllumajandusega, peab olema **tunnustatud ja kantud mahepõllumajanduse registrisse**.

Mahepõllumajandusega tegelevat ettevõtjat tunnustab **Põllumajandus- ja Toiduamet (PTA)**, kes kannab tunnustatud ettevõtte mahepõllumajanduse registrisse.

Tunnustamist saab taotleda järgmistes **põllumajandustootmisega (esmatootmisega) seotud tegevusvaldkondades**:

- 1) taimekasvatus, sh katmikkultuuride- ja seenekasvatus;
- 2) seemne või paljundusmaterjali tootmine;
- 3) kokkuostetud seemne või paljundusmaterjali ettevalmistamine, ladustamine või turustamine;
- 4) mitteharitavalt alalt taimede või seente korjamine;
- 5) loomakasvatus;
- 6) mesindus;
- 7) merevetikate tootmine (*ei käsitleta käesolevas väljaandes*);
- 8) vesiviljelusloomade tootmine (*ei käsitleta käesolevas väljaandes*);
- 9) määruse (EL) 2018/848 I lisas loetletud põllumajandusega tihedalt seotud toodete tootmine (sh mesilasvaha, kraasimata ja kammimata vill).

Tunnustamise taotlemisega seotud küsimuste korral tuleks pöörduda oma tegevuskoha maakonna PTA mahevaldkonna järelevalveametniku poole.

Kontaktid leiab PTA kodulehelt: Mahepõllumajandus > [Alustajale ja jätkajale](#) > [Mahevaldkonna peaspetsialistide kontaktandmed](#).

**Mahepõllumajandusliku taimekasvatuse** (sh seemne või paljundusmaterjali tootmine) ning **loomakasvatuse** või **mesindusega** alustamiseks tuleb tunnustamise taotlus esitada ajavahemikul **10. märtsist 10. aprillini**.

NB! **Loomakasvatuse** puhul saab tunnustamist taotleda **aasta ringi** juhul, kui ettevõtte on eelnevalt juba tunnustatud taimekasvatuse valdkonnas või on sõlminud mõne mahetootjaga kirjaliku koostöökokkuleppe tema mahepõllumajanduslike ja/või üleminekuaja tootmisüksuste kasutamiseks loomakasvatuse eesmärgil. Koostöökokkuleppe puhul käsitletakse kokkuleppe raames saadud sööta oma ettevõtte söödana.

**Aasta ringi saab taimse toodangu puhul mahetootmise alustamiseks tunnustamise taotlust esitada:**

- ♦ seemne või paljundusmaterjali tootmises (juhul, kui ettevõtja on eelnevalt juba tunnustatud taimekasvatuse valdkonnas),
- ♦ kokkuostetud seemne või paljundusmaterjali ettevalmistamises, ladustamises või turustamises,
- ♦ taimekasvatuses katmiklalal,
- ♦ seenekasvatuses,
- ♦ mitteharitavalt alalt taimede või seente korjamises.

**NB! Mahepõllumajanduse nõudeid tuleb hakata täitma alates tunnustamise taotluse esitamise kuupäevast.**

**Tunnustamise taotlus esitatakse PTAlle:**

- ♦ Regionaal- ja põllumajandusministeeriumi [kliendiportaali](#) kaudu teenuse „Mahepõllumajanduslik taime- ja loomakasvatus“ taotlusega „Mahepõllumajanduse valdkonnas tunnustamise taotlemine või jätkamisest teavitamine“ või
- ♦ PTA maakonna esinduste kaudu paberkandjal dokumendivormiga „Mahepõllumajanduse valdkonnas tunnustamise taotlemine või jätkamisest teavitamine“ [pta.agri.ee/pollumehele-ja-maaomanikule/mahepollumajandus/alustajale-ja-jatkajale#taotlusedavaldused](https://pta.agri.ee/pollumehele-ja-maaomanikule/mahepollumajandus/alustajale-ja-jatkajale#taotlusedavaldused) või
- ♦ tegevuskoha maakonna mahejärelevalve ametniku e-mailile digiallkirjastatud dokumendivormiga „Mahepõllumajanduse valdkonnas tunnustamise taotlemine või jätkamisest teavitamine“. [pta.agri.ee/pollumehele-ja-maaomanikule/mahepollumajandus/alustajale-ja-jatkajale#taotlusedavaldused](https://pta.agri.ee/pollumehele-ja-maaomanikule/mahepollumajandus/alustajale-ja-jatkajale#taotlusedavaldused)

Kui ettevõtte on juba läbi kliendiportaali esitanud taotluse „Mahepõllumajanduse valdkonnas tunnustamise taotlemine või jätkamisest teavitamine“ tuleb uue/lisa tegevusvaldkonna lisandumisel esitada teavitus dokumendivormil „[Kliendi teavitus](#)“ (vorm tuleb PTA kodulehelt alla laadida, ära täita ja esitada kliendiportaali kaudu).

**NB!** Kui esmatootmise tegevusalal tunnustatud ettevõtja ei ole lisaks eraldi tunnustatud käitlemise tegevusalal, saab ta mahedana turule viia **ainult oma ettevõttes kasvatatud** töötlemata taimekasvatussaadusi, elusloomi ja töötlemata loomakasvatussaadusi (nt toorpiim, mesi, kanamunad) või oma ettevõtte poolt mitteharitavalt maalt korjatud marju ja/või seeni.

Kui ettevõtja soovib **lisaks** oma kasvatatud või kogutud mahetoodete turustamisele turustada **ka teiste** ettevõtjate käest ostetud mahetooteid või töödelda oma kasvatatud saaduseid, sh valmistada neist turule viimise eesmärgil mahetooteid, tuleb tal enne vastava tegevusega alustamist esitada PTA-le majandustegevusteade ning taotleda tunnustamist vastaval mahekäitlemise tegevusalal. Koos tunnustamise taotluse esitamisega tuleb tasuda ka riigilõiv. Majandustegevusteade esitamine on tasuta.

Tabelis lk 12 on loetletud mahetoodete käitlemise tegevusalad ja nende tegevusalade alajaotused (nii nagu need on kuvatud Kliendiportaalis), millega tegelemisel tuleb PTAlt mahetunnustamist taotleda.

## Muud tegevusalad lisaks esmatootmisele, millega tegelemisel tuleb PTAlt tunnustamist taotleda (mahetoodete käitlemise tegevusalad)

| Tegevusala                                                  | Tegevusala alajaotus                                                                                       | Selgitused ja näited                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|-------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Mahepõllumajandusliku sööda tootmine turuleviimiseks</b> | Märgistamine                                                                                               | Teistelt maheettevõtetelt ostetud või saadud söödaks ettenähtud teravilja, õlikultuuride ja kaunviljade turustamine (sh koos oma kasvatatud mahesöödaga).<br><i>Näide:</i> Teraviljakasvataja ostab söödavilja kokku teistelt ettevõtetelt ning müüb seda oma ettevõtte kaudu oma märgistusega. Söödavilja müüakse lahtiselt, kinnist pakendamist ei toimu.<br>Kui ettevõtja viib mahedana turule ainult omakasvatatud sööta, pole käesoleval tegevusalal eraldi tunnustamine vajalik.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|                                                             | Tootmine (sh pakendamine, märgistamine, turustamine)                                                       | Sööda tootmine. Nt söödaks ettenähtud maheõli pressimine või toidu valmistamise tulemusel tekkinud jääkide turustamine mahesöödaks (pressjääk, kestad).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| <b>Mahepõllumajandusliku toote turuleviimine</b>            | Toote ladustamine (ettevõtte ladustab tooteid või kasutab ladustamise teenust)                             | Ladustatakse ja turustatakse teise ettevõtte (sh endale kuuluva teise ettevõtte) pakendatud ja märgistatud mahetoodangut.<br><b>NB!</b> Selle valdkonna puhul tegeletakse lisaks turustamisele ka mahetoodete ladustamisega enne nende müüki.<br><i>Näide:</i> Loomakasvataja laseb teenustööna oma loomad tappa ja valmistada nende lihast tooteid mahetunnustatud lihakäitlemise üksuses ning ladustab tooted oma ettevõttes ja müüb neid.<br>Kui ettevõtja ladustab ja turustab ainult omakasvatatud toodangut, siis pole käesoleval tegevusalal eraldi tunnustamine vajalik.                                                                                                                                                                                                                                   |
|                                                             | Toote üksnes turustamine (ettevõtte vahendab tooteid, ettevõtte ei ladusta ega kasuta ladustamise teenust) | Turustatakse teise ettevõtte (sh endale kuuluva teise ettevõtte) pakendatud ja märgistatud mahetoodangut.<br><b>NB!</b> Ettevõttes kohapeal ladustamist ei toimu.<br>Üksnes turustamine tähendab, et tooteid oma ettevõttesse ei tooda, vaid viiakse kohe sihtkohta. Vedu on turustamise osa.<br><i>Näide:</i> Marjakasvataja laseb teenustööna valmistada oma marjadest mahla mahetöötlemisettevõttes ning müüb seda ilma vahepeal oma ettevõttesse toomata hulgilattu edasi.<br><i>Näide:</i> Loomakasvataja laseb teenustööna oma loomad tappa ja valmistada nende lihast tooteid mahetöötlemisettevõttes ning müüb seda ilma vahepeal oma ettevõttesse toomata nt toitlustajale edasi.<br>Kui ettevõtja turustab ainult omakasvatatud toodangut, siis pole käesoleval tegevusalal eraldi tunnustamine vajalik. |

| Tegevusala                                                    | Tegevusala alajaotus                                                     | Selgitused ja näited                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|---------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Mahepõllumajandusliku toote ettevalmistamine                  | Mahepõllumajandusele viitava märgistuse lisamine, märgistuse muutmine    | <p>Teistelt maheettevõtetelt ostetud või saadud toiduks ettenähtud toodangu (nt teravilja, õlikultuuride, kaunviljade, puuviljade, marjade) turustamine, sh koos oma kasvatatud mahetoodanguga.</p> <p><i>Näide:</i> Teraviljakasvataja ostab teravilja kokku teistelt ettevõtetelt ning müüb seda oma ettevõtte kaudu oma märgistusega. Teravilja müüakse lahtiselt, kinnist pakendamist ei toimu.</p> <p>Kui ettevõtja viib mahedana turule ainult omakasvatatud toodangut, pole käesoleval tegevusalal eraldi tunnustamine vajalik.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|                                                               | Mahetoidu pakendamine / ümberpakendamine                                 | <p>Teistelt maheettevõtetelt ostetud või saadud toiduks ettenähtud toodangu (nt teravilja, õlikultuuride, kaunviljade, puuviljade, marjade) pakendamine ja mahedana märgistamine.</p> <p><i>Näide:</i> Ettevõtja ostab kokku mahemarju, pakendab need kinnistesse pakenditesse ning müüb neid oma ettevõtte kaudu oma märgistusega.</p> <p>Kui ettevõtja pakendab ja märgistab mahedana ainult omakasvatatud toodangut, pole käesoleval tegevusalal eraldi tunnustamine vajalik.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|                                                               | Mahetoidu valmistamine (sh pakendamine, märgistamine, turustamine)       | <p>Mahetoidu valmistamine (nt mahlade, mooside, teede ja teesegude valmistamine, meele muude koostisosade lisamine, jahu jahvatamine, köögiviljade koorimine, pagaritoodete valmistamine).</p> <p>Mahetunnustamata ettevõtjalt alltöövõtu võtmine toodete ettevalmistamiseks. Näiteks võib loomakasvataja lasta teenustööna mahetunnustamata lihakäitlemise üksuses oma loomad tappa ja töödelda, kuid sellisel juhul peab maheloomakasvataja:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>saama kinnituse lihakäitlemisüksuselt, kelle teenust ta kasutab (alltöövõtjalt), et maheloomade käitlemisel täidetakse mahenõudeid ning võimaldatakse PTAI nende täitmist kontrollida;</li> <li>koostama kogu tegevuse kohta kirjelduse (tegevuse täielik kirjeldus), sh kirjeldama milliste meetmetega tagatakse igas tootmis-, ettevalmistus- ja turustusetapis mahenõuete täitmine ja milliseid ennetus- ja ettevaatusmeetmeid kasutatakse. Kirjeldus peab kas sisaldama alltöövõtja kinnitust mahenõuete täitmise kohta ning selle kohta, et PTA-I võimaldatakse mahenõuete täitmist kontrollida. Kinnituseks sobib ka vastavat infot sisaldav alltöövõtu leping.</li> </ul> |
|                                                               | Mahepõllumajanduslike koostisosade kasutamine tavatoodete valmistamisel. | Valmistatakse tooteid, mille koostises ei ole kõik koostisosad mahedad, vaid kasutatakse mõnda mahedat koostisosa ja toote koostisosade loetelus soovitakse sellele viidata.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Mahepõllumajandusliku toote eksport ELi välistesse riikidesse |                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| Mahepõllumajandusliku toote import ELi välistest riikidest    |                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |

Tunnustamise taotlemiseks **mahetoodete käitlemise** tegevusaladel tuleb Regionaal- ja põllumajandusministeeriumi [kliendiportaal](#)is valida teenus „**Mahe toit ja sööt**”.

Kõikides käitlemise alla kuuluvatel tegevusaladel saab taotlust esitada aasta ringi.

Eelloetletud ettevalmistamise ja turustamise tegevusaladega tegelemisel tuleb tasuda riigilõiv 120 eurot. Kui ettevõtja soovib mahetooteid importida, tuleb lisaks eelnevale summale tasuda 300 eurot. Riigilõivu summad on esitatud 2025. a seisuga. Riigilõiv tasutakse koos tunnustamise taotluse esitamise ja tegevusega jätkamisel iga aasta 1. veebruariks.

PTA kontrollib enne tunnustamise otsuse väljaandmist ja iga-aastase kontrolli raames kõiki ettevõtja mahetoodanguga seotud tegevusi, sealhulgas tegevusi, milleks ettevõtja kasutab mahetunnustamata alltöövõtja teenust. Seega on oluline, et ettevõtjad teavitaksid enne sellise teenuse tellimist PTAd, sest kui mahekontrolli käigus selgub, et kõik ettevõtja tegevused ei olnud kontrollitavad, võib tulemuseks olla toodangu mahedana turustamise keeld.

Rohkem infot muudes tegevusvaldkondades tunnustamiseks leiab PTA kodulehelt: [Tunnustamine ja teavitamine](#).

## Regionaal- ja põllumajandusministeeriumi kliendiportaal [portaal.agri.ee](http://portaal.agri.ee)

Kliendiportaal on keskkond, mille kaudu saab esitada taotlusi, teatise ja teisi dokumente Regionaal- ja põllumajandusministeeriumile ja selle allasutustele. See annab ülevaate kõikidest ettevõtja toimingutest ja andmetest põllumajanduse valdkonnas, samas võimaldab jälgida ka taotluste liikumist ja tulemit.

Kliendiportaal on valdkond „Mahepõllumajanduslik taime- ja loomakasvatus”, mille kaudu saab PTAlle esitada ettevõtte tunnustamise ja jätkamise ning nõusolekute taotlusi, teavitusi ja teisi dokumente.

Selle valdkonna all on portaalis alapeatükid:

- ◆ Eelmise aasta mahepõllumajanduslik toodang
- ◆ Mahepõllumajanduse valdkonnas tunnustamise taotlemine või jätkamisest teavitamine
- ◆ Keemiliselt töötlemata mittemahepõllumajanduslikult toodetud seeme ja paljundusmaterjal\*
- ◆ Taotlus lõaspidamiseks\*
- ◆ Taotlus maa üleminekuaja lühendamiseks
- ◆ Taotlus mittemahepõllumajanduslike loomade toomiseks\*
- ◆ Taotlus mittemahepõllumajandusliku proteiinsööda kasutamiseks\*
- ◆ Taotlus riigilõivu tagastamiseks\*
- ◆ Ajutise loa taotlus katastroofiolukorra tõttu\*
- ◆ Taotlus veterinaartoiminguteks\*
- ◆ Kliendi teavitus (kõik ülal loetlemata nõusolekute taotlused ja teavitused, vt ka ptk 6)\*

---

\*PTA kodulehelt Mahepõllumajandus > Alustajale ja jätkajale > [Vormid](#) tuleb alla laadida vastav vorm, see ära täita ja kliendiportali kaudu esitada.

## 4.2 Tunnustamise taotlusele lisatavad andmed ja dokumendid

**Taimakasvatus** (v.a taimede ja seente korjamine):

- 1) põllumassiivide või katastriüksuste kaardid, kuhu on kantud põllu number ja põllu piirid;
- 2) andmed iga põllu kohta: põllumassiivi tunnus, põllu number, pindala 0,01 ha täpsusega, kasvatatav kultuur või kesa tüüp, põllu staatus (1. a üleminek, 2. a üleminek, 3. a üleminek, mahe, mittermahe);
- 3) punktides 1) ja 2) nimetatud andmeid **ei pea** PTAle esitama, kui need esitatakse samal aastal PRIAsse ajavahemikul 15. mai–15. juuni;
- 4) tootmisüksuse ja tegevuste kirjeldus\*;
- 5) ennetus- ja ettevaatusmeetmete plaan\*;
- 6) nõusolekut vajava tegevuse nõusoleku taotlus, kui asjakohane, vt ptk 6.1;
- 7) teavitamist vajava tegevuse kohta teavitus, kui asjakohane, vt ptk 6.2.

**Loomakasvatus (lisaks** taimekasvatuse all nimetatud punktidele):

- 1) ettevõttes peetavate loomade arv liikide ja vanusegruppide kaupa, näidates ära, milliste liikidega alustatakse mahepõllumajandusele üleminekut.

NB! Kõik loomad peavad olema PRIA **põllumajandusloomade registris** kirjas (sh mittermahedad). Kui ettevõtja poolt peetav loomaliik pole kantud PRIA põllumajandusloomade registrisse, siis ei saa selle loomaliigiga mahepõllumajanduslikult alustada.

**Mesindus (lisaks** taimekasvatuse all nimetatud punktidele):

- 1) põllumassiivide või katastriüksuste kaardid, kuhu on kantud mesilagrupi või gruppide asukoht ja mis hõlmab korjeala vähemalt 3 km raadiuses mesilagrupi ümber mõõtkavas vähemalt 1 : 10 000 või on asukoht määratletud koordinaatidega;
- 2) mesilasperede arv.

**Mitteharitavalt alalt taimede või seente korjamine**

- 1) põllumassiivide või katastriüksuste kaardid vähemalt 1 : 10 000 mõõtkavas, millele on kantud selle ala pindala ja piirid, millel kavatakse alustada taimede või seente korjamist; juhul kui korjet teostatakse kogu katastriüksusel, siis võib esitada ka ainult katastriüksus(t)e numbr(i);
- 2) liikide loetelu, millesse kuuluvaid taimi või seeni kavatakse korjata, ja korjamise ligikaudne ajavahemik;
- 3) tootmisüksuse ja tegevuse kirjeldus\*;
- 4) ennetus- ja ettevaatusmeetmete plaan\*.

**Seenekasvatuse ja katmikkultuuride kasvatamine**

- 1) tootmisüksuse ja tegevuse kirjeldus\*;
- 2) ennetus- ja ettevaatusmeetmete plaan\*.

**Seemne või paljundusmaterjali tootmine (lisaks** taimekasvatuse all nimetatud punktidele)

- 1) ei ole vaja midagi juurde lisada.

---

\*PTA on koostanud soovitusliku vormi, mida saab vajaliku info dokumenteerimiseks kasutada, vt PTA veebilehel Mahepõllumajandus > Alustajale ja jätkajale > [Soovituslikud näidisvormid kohustuslike andmete esitamiseks](#).

### **Kokkuostetud seemne või paljundusmaterjali ettevalmistamine, ladustamine või turustamine**

- 1) toote nimetus ning andmed toote koostisosade (nt seemnesead) ja nende päritolu kohta;
- 2) tootmisprotsessi tehnoloogiline skeem ja andmed kasutatavate tehnoloogiliste võtete kohta;
- 3) märgistuse näidis;
- 4) tootmisüksuse ja tegevuste kirjeldus\*;
- 5) ennetus- ja ettevaatusmeetmete plaan\*.

**Ettevõttes kohapeal** peavad kontrollimiseks olema täidetud ja vajadusel ajakohastatud dokumendid (dokumentide vorm on ettevõtja enda otsustada, tärniga märgitud juhtudel saab kasutada PTA soovituslikke vorme) sõltuvalt tegevusvaldkonnast:

- ♦ tootmisüksuse ja tegevuste kirjeldus\*;
- ♦ ennetus- ja ettevaatusmeetmete plaan\*;
- ♦ põlluraamat;
- ♦ laoraamat vms;
- ♦ kuivatipäevik vms;
- ♦ külvikorraplaan\*;
- ♦ raamatupidamise dokumendid, sh ostu/müügi dokumendid (arved) jooksva aasta kohta alates tunnustamise taotlusest;
- ♦ ostetud seemne pakendid või etiketid;
- ♦ kasutatud väetisainete, taimekaitsevahendite, puhastusvahendite jm koostis (pakendid, tootelehed vm);
- ♦ puhastustoimingute kirje (nt põlluraamatus või vabas vormis fikseerituna);
- ♦ loomade liikumise arvestus\* (saab kasutada ka teiste asutuste andmebaasi arvestust, nt PRIA loomade register);
- ♦ söötade ja söödalisandite arvestus\*;
- ♦ veterinaarravi arvestus\*;
- ♦ mesilapäevik;
- ♦ jm asjakohane info.

## **4.3 Riigilõiv**

Mahetootmisega tegelev isik tasub ettevõtte või selle osa tunnustamise eest ning tunnustamisele järgnevat aastast alates igal aastal korralise järelevalvetoimingu eest riigilõivu baasmäära 62 € ning lisaks iga hektari kontrollitava maa kohta 1,5 € ning taimede ja seente korjamiseks kasutatava mitteharitava ala hektari kohta 0,24 €, kuid kokku mitte üle 5000 €. *Riigilõivu summad on esitatud 2023. a seisuga.*

Kui ettevõttes tegeletakse samaaegselt nii mahe- kui ka mittemahe taimekasvatusega, peavad tootjad tasuma riigilõivu ettevõtte kogu põllumajanduslikus kasutuses oleva maa eest.

Tootjad, kes kasvatavad ise seemet, oma kasvatatud seemne ja paljundusmaterjali ettevalmistamise ja turuleviimise eest eraldi riigilõivu tasuma ei pea. Tootjad, kes tegelevad kokkuostetud seemne või paljundusmaterjali ettevalmistamise, ladustamise või turustamisega tasuvad taotluse esitamisega riigilõivu 120 €.

---

\*PTA on koostanud soovitusliku vormi, mida saab vajaliku info dokumenteerimiseks kasutada, vt PTA veebilehel [Mahepõllumajandus > Alustajale ja jätkajale > Kohustuslike andmete näidisvormid](#).



Riigilõiv tasutakse ettevõtte tunnustamise taotluse esitamise kuupäevaks ajavahemikus 10. märts–10. aprill ja igal aastal mahepõllumajandusliku tegevusega jätkamise teavituse esitamise päevaks ajavahemikus 10. märts–15. juuni. Kui tunnustamise taotlus/jätkamise teavitus tehakse [kliendiportaali](#) kaudu, siis saab ka riigilõivu tasuda sealtkaudu.

Riigilõiv tasutakse Rahandusministeeriumi pangakontodele:

- ♦ Swedbank EE932200221023778606
- ♦ SEB Pank EE891010220034796011
- ♦ LHV Pank EE777700771003813400
- ♦ Luminor Bank EE701700017001577198

Maksekorraldusel näidatakse:

- ♦ viitenumber 2900082265;
- ♦ maksmise alus – Riigilõivuseadus § 261 prim 28 alusel ja
- ♦ isiku nimi, kelle eest riigilõiv makstakse.

## 4.4 Esmane kontroll ja tunnustamise otsuse tegemine

Esmane kontroll tehakse ettevõttesse 60 tööpäeva jooksul tunnustamise taotluse esitamise tähtpäevast arvates (10. aprill), kontrollitakse ajaperioodi tunnustamise taotluse esitamisest kuni kohapealse kontrolli hetkeni. PTA teatab taotlejale ettevõtte esmase kontrollimise aja ette. Kui ettevõttes esineb nõuetele mittevastavusi, mida on võimalik kõrvaldada, annab PTA tähtaja puuduste kõrvaldamiseks.

Otsus tunnustamise/mittetunnustamise kohta tehakse 30 tööpäeva jooksul pärast esmast kontrolli. Otsus tunnustamisest keeldumise kohta tehakse juhul, kui tootmine ettevõttes ei vasta mahepõllumajanduse nõuetele.

**Ettevõtte tunnustatakse mahetootjaks, kui:**

- ♦ tunnustamise taotlus on esitatud õigeaegselt,
- ♦ riigilõiv on tasutud ning
- ♦ ettevõttes on läbi viidud kohapealne kontroll ja ettevõtte vastab mahepõllumajanduse nõuetele.

## 4.5 Mahepõllumajanduse register ja sertifikaat

Tunnustatud ettevõtte kantakse mahepõllumajanduse registrisse ja ettevõtjale väljastatakse sertifikaat.

**Mahepõllumajanduse register** on avalik register, kuhu kantakse kõik mahepõllumajanduse seaduse alusel tunnustatud ja teavitatud ettevõtted. Registrist leiab ka kõigi ettevõtete kohta **registri väljavõtted**, kuhu on kantud ettevõtte poolt kasvatatavad kultuurid koos pindaladega, loomagrupid ja nende arvud, looduslikelt aladelt korjatavad taimed ja seemed. Mahepõllumajanduse register põllumajandustootjate andmetega asub PTA kodulehel E-teenused ja andmekogud > [Mahe](#).

**Sertifikaat** on dokument, mis kinnitab, et ettevõtte sertifikaadil märgitud tegevusala (taime- ja loomakasvatuse puhul „tootmine“) on kooskõlas ELi mahepõllumajanduse määruse nõuetega. Iga tegevusala juures on märgitud tootekategooria ning selle juures ka tootmismeetod.

Igal aastal väljastatakse ettevõttele uus sertifikaat, mis annab ühtlasi ka loa mahetoodangu või ülemineku aja toodangu turustamiseks. **TRACES** süsteemis väljastatud sertifikaadid on avalikult kättesaadavad ELi maheettevõtete sertifikaatide andmebaasis [webgate.ec.europa.eu/tracesnt/directory/publication/organic-operator/index](http://webgate.ec.europa.eu/tracesnt/directory/publication/organic-operator/index).

Varem väljastati maheettevõtetele tõendav dokument, kus olid kirjas ka konkreetsed kasvatatavad taime- ja loomaliigid koos vastavate pindalade ja arvudega. Sertifikaadil nii täpset infot enam ei ole, selline info on nüüd leitav mahepõllumajanduse registri väljavõttest.

Kui on vajadus, et **inglisekeelsel sertifikaadil** oleks turustatavad tooted välja toodud, tuleb seda PTAlt eraldi küsida ning nt kasvatatavad kultuurid märgib PTA sertifikaadi II ossa.

#### **Sertifikaadile kantavad tegevusalad:**

- ◆ tootmine
- ◆ ettevalmistamine
- ◆ turustamine/turuleviimine
- ◆ ladustamine
- ◆ import
- ◆ eksport

#### **Tegevusalade selgitused:**

**Tootmine** – esmatootmine. Siia alla kuuluvad ptk 4.1 loeteletud tegevused, nagu taimekasvatus, loomakasvatus jne. Esmatootmise alla loetakse nt ka oma toodetud teravilja kuivatamine ja oma toodetud marjade külmutamine. Esmatootmise alla loetakse oma toodetud toodete ja töötlemata toodanguga tehtud tegevused: ladustamine, pakendamine, märgistamine ja turuleviimine.

**Ettevalmistamine** – mahepõllumajanduslike või üleminekuaja toodete säilitamine (nt **teise** ettevõtte käest ostetud toodangu külmutamine ja turustamine) või esmatoodete töötlemine, sh toidu valmistamine (nt maitse- ja ravimtaimede kuivatamine, loomade tapmine, köögivilja tükeldamine või teravilja jahvatamine) või teis(t)elt ettevõtetelt ostetud toodete pakendamine ja märgistamine.

**Turustamine/turuleviimine** – ettevõtja turustab/viib turule mahepõllumajanduslikke või üleminekuaja tooteid, mis ei ole tema enda toodetud ega ettevalmistatud.

**Ladustamine** – ettevõtja ladustab mahepõllumajanduslikke või üleminekuaja tooteid, mis ei ole tema enda toodetud ega ettevalmistatud.

**Import** – mahepõllumajandusliku või üleminekuaja toote toomine ELi turule kolmandast riigist.

**Eksport** – mahepõllumajandusliku või üleminekuaja toote viimine EList kolmandasse riiki.

#### **Tootekategooriad:**

- ◆ töötlemata taimed ja taimsed saadused, sh seemned ja muu taimne paljundusmaterjal (nt siia alla kuulub ka korje mitteharitavatelt aladelt),
- ◆ loomad ja töötlemata loomakasvatussaadused (nt mesi, munad, toorpiim),
- ◆ vetikad ja töötlemata vesiviljelustooted,
- ◆ töödeldud põllumajandustooted, sh vesiviljelustooted, mis on ette nähtud toiduna kasutamiseks
- ◆ sööt,
- ◆ vein,
- ◆ muud määruse (EL) 2018/848 I lisas loetletud tooted või eelmiste kategooriatega hõlmamata tooted (nt kraasimata ja kammimata vill, mesilasvaha, toornahad, eeterlikud õlid).

#### **Iga tootekategooria juures on märgitud tootmismeetod:**

- ◆ mahepõllumajanduslik tootmine, v.a üleminekuajal,
- ◆ tootmine üleminekuajal,
- ◆ mahepõllumajanduslik tootmine ja mittemahepõllumajanduslik tootmine.

## 4.6 Üleminekuage

Tunnustamise taotluse esitamise päevast algab **üleminekuage**, mil tuleb täita kõiki mahepõllumajanduse nõudeid, kuid toodangut ei saa märgistada mahepõllumajanduslikuna.

**Taimekasvatuses** on üleminekuaja pikkus:

- ♦ põllukultuuridel 2 aastat enne külvi (see tähendab, et talivilja, mis on külvatud üleminekuaja teisel aastal ja koristatakse kolmandal aastal arvates ülemineku algusest, ei saa mahedana märgistada);
- ♦ rohumaal ja mitmeaastastel söödataimedel 2 aastat;
- ♦ püsikultuuridel (nt maasikas, vaarikas, õunapuu, viinamari) 3 aastat.

Pärandniidule ehk poollooduslikule kooslusele, rohumaaile ja põllumajanduslikust kasutusest väljas olnud maale saab taotleda maa **üleminekuaja lühendamist** ehk 0-üleminekuagega juhul, kui sellel alal ei ole viimase 3 aasta jooksul kasutatud mahetootmises mittelubatud vahendeid. Põllud ei tohi olla haritud enne PTA järelevalveametniku kohapealset kontrolli.

Rändkarjataval alal (alad, mis ei ole mahepõllumajanduse registris) karjatamise ajal kasutatud sööta loetakse mahesöödaks. Nendele maadele ei pea taotlema maade üleminekuaja lühendamist. Täpsemad tingimused rändkarjatavate alade kohta vt ptk 8.2.7.

Sigade ja lindude vabaõhuala ja karjamaa üleminekuage võib PTA lühendada kuni 1 aastani.

Kui **loomakasvatuse** tunnustamist taotleti koos taimekasvatusega, on üleminekuaja pikkus:

- ♦ loomadele, kes olid ettevõttes tunnustamise taotlemise hetkel, ja nende järglastele 2 aastat arvates tunnustamise taotluse esitamise kuupäevast.

NB! Enam ei saa alustada mahelinnukasvatust ettevõttes olemasolevate lindudega. Ettevõtja, kes soovib alustada mahelinnukasvatusega, peab olemasolevad linnud ettevõttest likvideerima ja alustama mahetootmisele üleminekut alla kolme päeva vanuste tibudega või tooma ettevõttesse mahelinnud.

Kui **loomakasvatuse** tunnustamist taotleti ajal, mil taimekasvatuse üleminekuage lõppenud või on taimakasvatus üleminekuajal, ning tingimusel, et kõik nõuded maheloomade söödale on täidetud (vt ptk 8.8), on loomade üleminekuaja pikkus:

- ♦ hobused ja veised liha tootmiseks 12 kuud, kuid mitte vähem kui kolmveerand loomade elueast;
- ♦ piimalehmad ja piimaveised 6 kuud;
- ♦ lambad ja kitsed 6 kuud;
- ♦ sead 6 kuud;
- ♦ küülikud 3 kuud;
- ♦ hirved 12 kuud;
- ♦ kodulinnud munade tootmiseks (toodud ettevõttesse alla 3 päeva vanustena) 6 nädalat;
- ♦ kodulinnud (v.a pekingi part) liha tootmiseks (toodud ettevõttesse alla 3 päeva vanustena) 10 nädalat;
- ♦ pekingi part (toodud ettevõttesse alla 3 päeva vanustena) 7 nädalat.

**Mesinduses** on üleminekuaja pikkus üks aasta.

**Mitteharitavatelt aladelt** taimede või seente korjamisel üleminekuagega ei ole.